

WERKWIJZER LEES- EN KIJKERVARINGEN BESCHRIJVEN

Bij het beschrijven van je lees- en kijkervaringen kun je de onderstaande vragen gebruiken. Je hoeft niet steeds alle vragen te beantwoorden. Kies de vragen die het best passen bij het gelezen boek of de bekeken film en bij jouw lees- en kijkervaringen. Voor alle vragen geldt dat je je antwoorden moet uitleggen en toelichten. Daarbij geef je voorbeelden uit het boek of de film.

1 | Onderwerp

- Spreekt het onderwerp van het verhaal je aan of niet? Hoe komt dat?
- Heeft het verhaal je nieuwe kanten van het onderwerp laten zien?
- Ben je door het verhaal aan het denken gezet?
- Is uitgekomen wat je van tevoren van het verhaal verwachtte?
- Uit het verhaal blijkt een bepaalde mening over het onderwerp. Ben je het daarmee eens?
- Ben je door het lezen of bekijken van het verhaal anders over het onderwerp gaan denken?
- Wordt het onderwerp goed en grondig uitgewerkt of blijft het toch tamelijk oppervlakkig?
- Is het onderwerp verrassend uitgewerkt of behoorlijk voorspelbaar?
- Welke kanten van het onderwerp worden uitvoerig besproken en welke krijgen volgens jou te weinig aandacht?
- Heb je wel eens een ander verhaal over dit onderwerp gelezen of bekeken? Vind je dit verhaal beter of het andere? Hoe komt dat?

2 | Gebeurtenissen

- Bevat het verhaal genoeg gebeurtenissen om je te blijven boeien?
- Zit er genoeg tempo in het verhaal of valt het af en toe stil?
- Gaat het in dit verhaal vooral om de gebeurtenissen of om de gedachten en gevoelens van de personen? Wat vind je van de nadruk daarop?
- Hebben de gebeurtenissen indruk op je gemaakt? Welke gebeurtenis vooral? Hoe komt dat?
- Zijn de gebeurtenissen geloofwaardig en waarschijnlijk?
- Zijn de gebeurtenissen herkenbaar?
- Zijn de gebeurtenissen verrassend, origineel en ongewoon of voorspelbaar en bekend?
- Heb je zelf wel eens iets meegemaakt wat lijkt op de gebeurtenissen in het verhaal? Gaat het daardoor meer voor je leven, krijgt het daardoor meer betekenis of juist niet?
- Staan er in het verhaal gebeurtenissen die je graag zou willen meemaken? Welke gebeurtenissen vooral? Waarom juist die?

3 | Personages

- Is de hoofdpersoon iemand die voor je gaat leven? Hoe komt dat? Hoe levendig zijn de andere personages?
- Kun je je goed verplaatsen in de problemen en gedachtewereld van de verhaalpersonen?
- Is de hoofdpersoon een held(in) op wie je zou willen lijken? Wat spreekt je zo in hem/haar aan?
- Wat vind je van de ideeën en het gedrag van de verschillende verhaalpersonen? Gedragen ze zich zoals het volgens jou hoort? Reageren ze verrassend of voorspelbaar?
- Heeft één van de verhaalpersonen je beïnvloed? Zo ja, in welk opzicht?
- Heeft het gedrag, een uitspraak of een gedachte van een van de personages je aan het denken gezet?
- Kom je genoeg van de personages te weten om hun gedrag te kunnen begrijpen?

- Moet je zelf veel invullen over het innerlijk van de personages? Begrijp je ze goed of juist niet? Waar ligt dat volgens jou aan?
- Veranderen de personages door wat ze meemaken en is dat begrijpelijk en aannemelijk?
- Welke beslissingen die door de personages worden genomen, vind jij vreemd of onbegrijpelijk?

4 | **Bouw**

- Vind je dat de gebeurtenissen logisch op elkaar volgen?
- Is het verhaal spannend opgebouwd? Wat maakt het wel of niet spannend?
- Heeft het verhaal een ingewikkelde opbouw? Hoe komt dat?
- Zijn er meer verhaallijnen en zijn die goed met elkaar verbonden?
- Bevat het verhaal tijdsprongen en terugblikken die het verhaal interessanter of juist onnodig ingewikkeld maken?
- Heeft het verhaal een slot dat goed past bij de beschreven gebeurtenissen? Vind je dit een plezierig slot? Hoe komt dat?

5a | **Taalgebruik (bij verhalen in boeken)**

- Vind je het verhaal lastig of makkelijk om te lezen? Heeft het taalgebruik hier mee te maken?
- Zijn de zinnen makkelijk te lezen en bevat het verhaal weinig moeilijke woorden of juist niet?
- Bevat het verhaal veel beschrijvingen? Heeft dit gevolgen voor de leesbaarheid en het verteltempo?
- Zitten er veel dialogen (gesprekken) in het verhaal? Vind je dat plezierig of juist niet?

5b | Beeldtechniek (bij verhalen in films)

- Vind je de manier van filmen bijzonder of gewoon? Wat is er zo bijzonder of gewoon aan?
- Is er veel afwisseling in het camerastandpunt (veraf, dichtbij, van boven, van beneden, meekijken met personages of juist niet, bijzondere effecten, plotseling inzoomen)? Wat heeft dat voor gevolg?
- Spelen de gebeurtenissen zich veel op dezelfde plaatsen af of juist niet? Wat vind je daarvan?
- Is het verhaal zo gefilmd dat alles na elkaar gebeurt of zijn er terugblikken of andere trucs met de tijd? Is er zo gefilmd dat goed te begrijpen is wat er gebeurt?
- Welke rol spelen muziek en belichting in de verfilming? Passen die twee goed bij het verhaal of vind je juist van niet?
- Is in de film gebruikgemaakt van een verteller buiten beeld of wordt er alleen met dialogen (gesprekken) gewerkt? Wat voor gevolg heeft dat?

VERWERKINGSOPDRACHTEN FICTIEDOSSIER

Kies in overleg met je docent(e) een van de volgende verwerkingsopdrachten voor je fictiedossier. Met verhaal wordt steeds bedoeld: verhaal in een boek of filmverhaal.

- Aan het eind van het verhaal kijkt de hoofdpersoon in zijn/haar dagboek terug op de gebeurtenissen. Verplaats je in die persoon en schrijf twee dagboekbladzijden.
- Schrijf een brief aan een van de ouders van de hoofdpersoon. Leg daarin uit wat je vindt van zijn/haar gedrag en waarom. Geef aan in welke situaties je vindt dat de ouder iets anders had moeten doen.
- Schrijf voor een jongerentijdschrift een recensie over het boek/de film. Geef een korte indruk van de inhoud en beschrijf daarna je mening die je met argumenten ondersteunt.
- Beschrijf wat het probleem van de hoofdpersoon is, hoe deze in de loop van het verhaal verandert en hoe het staat met dit probleem aan het eind van het verhaal.
- Stel je voor dat je journalist bent en de hoofdpersoon interviewt. Schrijf het interview zoals dat in een jongerentijdschrift verschijnt.
- Laat enkele personages uit het verhaal met elkaar corresponderen. Schrijf minstens vier brieven die zij met elkaar wisselen.
- Zoek ten minste vier songteksten die goed bij het verhaal passen. Leg duidelijk en uitvoerig uit, waarom ze van toepassing zijn.
- Zoek ten minste acht foto's die goed bij het verhaal passen. Maak er een fotocollage van en schrijf er een toelichting bij.
- Stel je voor dat een van de personages tijdens de gebeurtenissen in het verhaal een dagboek bijhoudt. Verplaats je in dit personage en schrijf minstens vier korte stukjes die hij/zij in de loop van het verhaal in zijn/haar dagboek noteert.
- In de loop van het verhaal gebeurt het misschien wel dat je je boos maakt over wat een van de personages doet of nalaat. Stel je voor dat je iets aan het verhaal zou mogen veranderen en een nieuw personage zou kunnen toevoegen. Bedenk in welke situatie je een nieuwe persoon zou willen laten optreden en beschrijf wat er dan gebeurt.
- Maak een abc-tekst bij het verhaal (bijvoorbeeld: de a is van angst die de hoofdpersoon voelt als hij ..., de b is van bericht dat ..., enzovoort). De letters q, x en y hoeven niet.

- In sommige boeken/films gebeuren dingen die voor jou herkenbaar zijn. Schrijf een artikel waarin je duidelijk maakt wat voor jou in dit verhaal herkenbaar is en wat je juist heel onverwacht en verrassend vindt.
- Bedenk vier andere titels voor het verhaal en bespreek uitvoerig waarom die titels ook goed zouden passen. Geef bij deze bespreking voorbeelden uit het verhaal.
- Kies een paar bladzijden uit het verhaal die je bewerkt tot een toneeltekst of filmscript.
- Schrijf over het verhaal een brief aan een correspondentievriend(in). Maak duidelijk waarom hij/zij het boek/de film be-slist wel of niet zou moeten lezen/bekijken.
- Leg uit waarom het verhaal spannend of juist heel voorspelbaar en saai is. Beschrijf de spannendste of voorspelbaarste en saai-ste momenten en maak duidelijk wat er zo spannend of voor-spelbaar/saai aan is.
- Stel je voor dat de hoofdpersoon van het verhaal zijn/haar pro-blemen beschrijft in een brief aan een vriend(in). Verplaats je in de hoofdpersoon en schrijf die brief. Kies daarna de rol van de vriend(in) en schrijf de antwoordbrief.
- Misschien ben je ontevreden over het slot van het verhaal. Schrijf er een ander slot aan.
- De personen reageren soms anders dan jij zou hebben gedaan. Kies twee personen en twee verschillende situaties waarin zij iets doen wat jij nooit gedaan zou hebben. Beschrijf hoe de per-sonen zich gedragen en hoe jij gereageerd zou hebben.
- Kies twee verschillende verhaalpersonen en beschrijf hun leef-regels. Dat zijn regels over wat je wel of niet zou doen of zeggen. Vertel daarna wat de verschillen en overeenkomsten zijn tussen jouw leefregels en die van deze personen.
- Zoek twee recensies over het verhaal op internet of in de biblio-theek. Beschrijf de verschillende meningen van de recensenten en hun argumenten. Geef daarna aan met welke recensent je het eens bent en leg uit waarom.
- Zoek of schrijf drie gedichten die volgens jou passen bij dit ver-haal. Beschrijf per gedicht waarom ze er goed bij passen. Geef daarbij voorbeelden uit het verhaal.
- Zoek in de bibliotheek of op internet achtergrondinformatie over de maker van het verhaal. Zorg voor minstens twee bron-nen. Schrijf op wat volgens die achtergrondinformatie de alge-mene kenmerken van het werk van de schrijver/filmmaker zijn. Ga na of die kenmerken terug te vinden zijn in het verhaal dat je gelezen/bekeken hebt. Geef daarbij duidelijke voorbeelden uit het boek of de film.